

Anvisningar för vattenägare om hur man ger beständigt målsägandemedgivande åt myndigheter

Med beständigt målsägandemedgivande avses en fullmakt med vilken målsägande, i det här fallet vattenägaren, befullmäktigar polisen och/eller åklagaren att agera enligt det skriftliga medgivandet. På så sätt behöver myndigheterna inte för varje liknande fall kontakta målsägande för att höra hens ståndpunkt.

Fullmakten ger polisen och åklagaren befogenhet att bötfälla och eller inleda förundersökning i sådana brott för vilka det behövs målsägandes medgivande. I målsägandebrott kan polisen/åklagaren vanligtvis inte agera utan målsägarens medgivande.

Varför ge ett målsägandemedgivande? För att säkerställa en effektiv fiskeövervakning och för att trygga den egna rättssäkerheten. Den som begått förseelsen eller brottet straffas och den målsägande får en eventuell ersättning. På så sätt tryggar man fiskevärden och bevarandet av fiskbestånden.

Varför behövs ett målsägandemedgivande? Vissa förseelser i lagen om fiske och vissa brott i strafflagen är så kallade målsägandebrott, för vilka polisen eller åklagaren inte har befogenheter att yrka på straff utan målsägandes medgivande. Polisen kan inleda undersökning och/eller bötfälla målsägandebrott bara i sådana fall där målsägande yrkar på straff. Målsägande kan om hen så vill lägga ner sitt yrkande på straff mitt i förundersökningen, varmed polisen lägger ner förundersökningen.

Vad möjliggör ett målsägandemedgivande? Ett målsägandemedgivande gör det möjligt för polisen att ge böter eller göra bötes- eller straffyrkande, samt göra brottsanmälan. För åklagarens del betyder målsägandemedgivandet att åklagaren kan ge bötesstraff, i vissa fall väcka åtal, samt att driva målsägandes krav på skadestånd. För domstol betyder målsägandemedgivandet att ärendet kan skötas som skriftligt förfarande i stället för rättegång.

Hur länge är målsägandemedgivandet i kraft och hur kan man häva avtalet? Målsägandemedgivandet är i kraft tills vidare, eller en bestämd tid, beroende på hur man skriver in det i avtalet. Det är möjligt att häva avtalet fram till det att ett ärende avgjorts. Hävandet av avtalet måste skriftligt (till exempel per e-post) anmälas till det åklagarkansli som behandlar ärendet.

Vad allt omfattar målsägandemedgivandet?

I början av fullmakten fyller man i målsägandes uppgifter, det vill säga uppgifter om vattenägaren eller personen som representerar vattenägaren. Om den målsägande inte har FO-nummer, lämnas den här punkten tom. I mån av möjlighet kan man bifoga en karta över vattenområdet i fråga, och i fullmakten kryssa för huruvida fullmakten åtföljs av en kartbilaga eller ej.

Kravet i punkt ett (1) betyder att den målsägande yrkar på att polisen brottsanmäler fiskebrott, fiskeförseelser och olovlig fångst. Här anges de brottsrubriceringar som man överhuvudtaget vill att myndigheterna ska ingripa i.

Kravet i punkt två (2) är väsentligt, för den målsägande måste yrka på straff för att myndigheterna ska kunna agera. Att man yrkar på straff måste framgå ur medgivandet.

Kravet i punkt tre (3) betyder att den målsägande går med på bötesförfarande vad kommer till fiskeförseelser och olovlig fångst. Man måste skriva in hur stor skada (summa högst ____) där man ännu kan godkänna bötesförfarande, för i ett bötesförfarande kan den målsägande inte kräva skadeersättning. *Exempelvis: Målsägande antecknar i medgivandet att "Medgivandet för bötesförfarandet är i kraft upp till en*

skadesumma på högst __50__ euro." Då kan polisen om de upptäcker att brottet antagligen förorsakat större skada än 50 euro, inte avgöra ärendet som bötesförfarande, utan gör en brottsanmälan. Om skadan däremot uppskattas vara mindre än 50 euro, kan polisen via bötesförfarande ge böter, men den målsägande får inget skilt skadestånd.

Kravet i punkt fyra (4) betyder att om ärendet tas till domstolsbehandling, så kräver målsägande ersättning för den skada som skett och ber att åklagaren driver ersättningskravet å tjänstens vägnar för målsägande. Skadeståndskravet måste specificeras och det är bra att i så stor utsträckning som möjligt grunda kraven på skriftliga bevis (till exempel kvitton och fakturor på föremålets värde och/eller reparationer). Åklagaren är inte skyldig att driva skadeståndersättning och därför ber man i denna punkt att domstolen i så fall beaktar det skadeståndskrav som redan anmälts till polisen. Om den målsägande är mervärdesskattskyldig, döms ersättningen utan mervärdesskatt och kravet ska också framföras utan mervärdesskatt. Att man godkänner att ärendet behandlas via skriftligt förfarande betyder att domstolen, om den så besluter och vissa villkor fylls, behandla ärendet utan egentlig huvudbehandling som ett enklare skriftligt förfarande och ingen rättegång hålls

Kravet i punkt fem (5) betyder att målsägande inte går med på förlikning. Att gå med på förlikning betyder i praktiken att om saken går vidare till förundersökning, så inkallas målsägande och förövaren till förlikning (inte samma sak som domstolsförlikning, som leds av en domare). Förlikning kräver att bägge parter går med på det och vid förlikningen hörs bägge parter. Om förlikning uppstår brukar det vara fråga om en kompromiss för bägge parter.

I slutet av fullmakten finns ett fält för att skriva in representanten för målsägande, samt för att underteckna fullmakten.

Vilka är de vanligaste brotten ur vattenägararens synvinkel och vad kan följderna vara?

1. Fiskebrott (strafflagen 48a:2 §)

I enlighet med strafflagens 48a:5 § får åklagaren inte väcka åtal om fiskebrott om endast enskilds rätt kränkts, om inte målsäganden anmäler brottet till åtal. Den som döms för fiskebrott ska om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, dömas till böter eller fängelse i högst två år.

För fiskebrott kan man inte via bötesförfarande ge ordningsbot, och inte heller dagsböter. Fiskebrott har inte i lagen om ordningsbotsförseelser (2016/986) definierats som brott för vilket döms ordningsbot. Polisen eller åklagaren kan inte heller avhandla fiskebrott med dagsböter, eftersom lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (2010/754) föreskriver att dagsböter endast kan ges för en förseelse för vilken inte har föreskrivits strängare straff än böter eller fängelse i högst sex månader. Domstol kan döma böter eller fängelse, men fiskebrottet måste först via åtal föras till domstolsbehandling.

2. Olovlig fångst (strafflagen 28:10 §)

Enligt strafflagen 28:15 § får åklagaren inte väcka åtal för ett brott som avses i 3, 6–9, 9 c eller 10–12 §, om inte målsäganden anmäler brottet till åtal eller ett synnerligen viktigt allmänt intresse kräver att åtal väcks. Viktigt allmänt intresse aktualiseras sällan i verkliga livet och därför behövs målsägandes medgivande för att man ska kunna ge böter och/eller väcka åtal. För olovlig fångst är straffet böter.

Man kan inte via bötesförfarande ge ordningsbot för olovlig fångst, eftersom olovlig fångst inte i lag om ordningsbotsförseelser (2016/986) är definierat att straffas med ordningsbot. Däremot kan polisen för olovlig

fångst i enlighet med lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (2010/754) beordra ett bötesstraff på 20 dagsböter och högre bötesstraff än detta av åklagaren. Domstol kan döma till böter.

3. Fiskeförseelse (lag om fiske 12:118 §)

Har genom en fiskeförseelse enbart en enskilds rätt kränkts, får åklagaren i enlighet med lag om fiske 12:120 § endast väcka åtal om målsäganden anmäler brottet till åtal. För fiskeförseelse är straffet böter.

För försummelse att betala fiskevårdsavgift kan man ge en ordningsbot. För övriga fiskeförseelser kan man inte ge ordningsbot, för man har inte i lagen om ordningsbotsförseelser (2016/986) definierat de övriga förseelserna som brott för vilket döms ordningsbot. Däremot kan polisen för olovlig fångst i enlighet med lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (2010/754) beordra ett bötesstraff på 20 dagsböter och högre bötesstraff än detta av åklagaren. Domstol kan, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för fiskeförseelse döma till böter.

Avslutningsvis

Det här beständiga målsägandemedgivandet samt anvisningen grundar sig på lagstiftning, polisstyrelsens anvisningar för beständiga medgivandemodeller och till en del på andra myndigheters beständiga medgivandemodeller. Observera att målsäganden kan ha andra behov än vad som skrivits in i modellen. Då är det möjligt att ändra på modellen, men gör det efter övervägande och beakta nedanstående anvisningar, så att medgivandet ger polisen och/eller åklagaren tillräckliga befogenheter. Det viktigaste är att målsägande och myndigheterna förstår för vad målsägande ger sitt medgivande. Därför kan det finnas behov av att målsägande tillsammans med myndigheten går igenom innehållet i det beständiga medgivandet och vid behov gör man tillsammans ändringar så att medgivandet på bästa sätt betjänar bägge parter och fyller målsättningen med medgivandet – en effektivare fiskeövervakning och rättssäkerhet.

Minimikrav på det beständiga medgivandet:

1. Information om vad medgivandet omfattar (medgivande till att vissa brottsärenden hanteras endera via bötesförfarande eller domstol eller bägge);
2. Om man går med på skriftligt förfarande i enlighet med strafflagens kapitel 5 a;
3. Information om straffyrkande (yrkar man på straff eller ej);
4. Information om skadeståndsyrkande och hur stor skada som kan "tolereras"; samt
5. Information om vem som representerar den juridiska personen (förnamn, efternamn och kontaktuppgifter, där det oftast räcker med processadressen)

5.1 För juridisk person FO-nummer

5.2 I det beständiga medgivandet behöver det inte för de kommande målsägandes representants del finnas mer än namn och kontaktuppgifter (det viktigaste är att alla parter framgår och att man vid behov kan vara i kontakt med dem för ytterligare uppgifter)

Centralförbundet för Fiskerihushållnings beständiga medgivande modell och -anvisning får fritt användas. Centralförbundet påpekar att modellen och anvisningen främst har utarbetats för att möta vattenägarnas behov, och tillämpandet av modellen i andra situationer bör noga övervägas. Därtill konstaterar Centralförbundet att nyttjandet av modellen är helt och hållet på användarens ansvar. Centralförbundet rekommenderar att man noggrant beaktar eventuella lagändringar eller ändringar i rättspraxis, planerar hur modellen ska användas och i vilka fall, samt beaktar eventuella rekommendationer myndigheter ger.

Modellen och anvisningen har uppgjorts av Centralförbundet för Fiskerihushållnings jurist. Vid behov, kontakta honom för tilläggsinformation. Per e-post kan man därtill skicka respons om hur modellen fungerar, samt önskemål om utvecklandet av modellen.

BESTÄNDIGT MÅLSÄGANDEMEDGIVANDE ÅT MYNDIGHETER**Information om den som ger det beständiga medgivandet**

Fullmaktsgivare ("målsägande"): _____

Målsägandes FO-nummer: _____

Telefon till målsägande / representant för målsägande: _____

samt e-post: _____

Kartbilaga över vattenområdet som ägs av målsägande: JA ☐ NEJ ☐**Det beständiga medgivandets innehåll**

I fråga om fiskeförseelser, fiskebrott eller olovlig fångst på vattenområdet (fastighetsbeteckning: _____) i målsägandes ägo:

1. Yrkar den målsägande på att polisen gör brottsanmälan för den fiskeförseelse, det fiskebrott eller den olovliga fångst som meddelas till dem, eller som de själv observerar.

2. Yrkar den målsägande på straff.

3. Går den målsägande med på att fiskeförseelser och olovlig fångst kan skötas via bötesförfarande i enlighet med lag om föreläggande av böter och ordningsbot, och ärendet behöver inte behandlas vid domstol. Medgivandet för bötesförfarandet är i kraft upp till en skadesumma på högst _____ euro.

4. För sådana fall som går vidare till åtalsprövning och domstolsbehandling:

a) yrkar den målsägande på straff i enlighet med åklagarens straffyrkande.

b) kräver den målsägande på ersättning för den skada hen åsamkats, och ber att åklagaren driver det ersättningskrav målsägande uppgett. Målsägande kräver laglig ränta på skadeersättningen från och med datumet då brottet skedde.

c) om åklagaren inte driver den målsägandes krav på skadeersättning, ber målsägande att domstolen noterar det yrkande på skadeersättning som målsägande anmält till polisen. Målsägande kräver laglig ränta på skadeersättningen från och med datumet då brottet skedde.

d) godkänner målsägande att ärendet behandlas via skriftligt förfarande.

5. Går den målsägande inte med på förlikning.

Med den här fullmakten ges _____ fullmakt att agera i enlighet med den beständiga fullmaktens punkter 1–5. Den här fullmakten är i kraft tills vidare/ fram till den _____.

Fullmaktsgivarens underskrift och namnförtydligande

Ort och datum:
